קיצור שלחן ערוך — שלא לנחש לעונן ולכשף

כְּתִיב, לֹא תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנְנוּ. כֵּיצַד הוּא מְנַחֵשׁ. הָאוֹמֵר, הוֹאִיל וְנָפְלָה פִּתִּי מִפִּי, אוֹ נָפַל מַקְלִי מִיָּדִי, אוֹ בְּנִי קָרָא לִי מֵאֲחוֹרַי, עוֹרֵב קָרָא לִי, צְבִי הִפְסִיקַנִי בַּדֶּרֶךְ, נָחָשׁ מִימִינִי, שׁוּעָל מִשְּׂמֹאלִי, לֹא אֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה כִּי לֹא אַצְלִיחַ: וְכֵן אִלּוּ שֶׁשּׁוֹמְעִים צִפְצוּף הָעוֹף וְאוֹמְרִים, יִהְיֶה כָּךְ אוֹ לֹא יִהְיֶה כָּךְ, טוֹב לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה וְרַע לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה: וְכֵן מִי שֶׁמְּבַקְשִׁין מִמֶּנּוּ מָעוֹת, וְאוֹמֵר, בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ הַנִּיחֵנִי, עַתָּה שַׁחֲרִית הִיא, וְלֹא אַתְחִיל תְּחִלַּת הַיּוֹם בְּפֶרָעוֹן, אוֹ מוֹצָאֵי שַׁבָּת הוּא, אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא: וְכֵן אִלּוּ שֶׁאוֹמְרִים, צְרִיכִין לִשְׁחוֹט תַּרְנְגוֹל זֶה, מִפְּנֵי שֶׁקָּרָא עַרְבִית, אוֹ תַּרְנְגֹלֶת זֹאת, מִפְּנֵי שֶׁקָּרְאָה כְּמוֹ תַּרְנְגוֹל, וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בִּדְבָרִים אֵלּוּ הַכֹּל אָסוּר. וְהָעוֹשֶׂה דָּבָר מִדְּבָרִים אֵלּוּ, עוֹבֵר בְּלָאו. יֵשׁ אוֹמְרִים, דְּאִם אֵינוֹ אוֹמֵר הַטַּעַם לָמָּה הוּא מְצַוֶּה לִשְׁחוֹט אֶת הַתַּרְנְגֹלֶת אוֹ אֶת הַתַּרְנְגוֹל, אֶלָּא אוֹמֵר סְתָם, שַׁחֲטוּ תַּרְנְגֹלֶת זֹאת אוֹ תַּרְנְגוֹל זֶה, מֻתָּר לְשָׁחֲטָם. וְכֵן הוּא הַמִּנְהָג.

בַּיִת, תִּינוֹק, וְאִשָּׁה, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין נַחוּשׁ, יֵשׁ סִימָן. פֵּרוּשׁ, שֶׁאִם בָּנָה בַּיִת, אוֹ נוֹלַד לוֹ תִּינוֹק, אוֹ נָשָׂא אִשָּׁה, אִם הִצְלִיחַ אַחַר כָּךְ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים אוֹ לֹא, הוּא סִימָן לוֹ לְהַבָּא, וְיָכוֹל לוֹמַר, בַּיִת זֶה מַצְלִיחַ לִי וְכוּ'. וְכֵן מֻתָּר לִשְׁאֹל לְתִינוֹק, אֵיזֶה פָּסוּק לָמַד, וְלִסְמֹךְ עָלָיו לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה, דְּחָשִׁיב קְצָת כְּמוֹ נְבוּאָה. יֵשׁ אוֹמְרִים, דְּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת לוֹ סִימָן בְּדָבָר שֶׁיָּבוֹא לָעֲתִיד, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אוֹ יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל, וְיֵשׁ אוֹסְרִין. וְהַהוֹלֵךְ בְּתֹם וּבוֹטֵחַ בַּה', חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ.

אֵיזֶהוּ מְעוֹנֵן. זֶה שֶׁנּוֹתֵן עִתִּים, שֶׁאוֹמֵר בְּאֶצְטַגְנִינוּת, יוֹם פְּלוֹנִי טוֹב וְיוֹם פְּלוֹנִי רָע, יוֹם פְּלוֹנִי רָאוּי לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלָאכָה פְּלוֹנִית, שָׁנָה פְּלוֹנִית אוֹ חֹדֶשׁ פְּלוֹנִי רַע לְדָבָר פְּלוֹנִי. וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין שֶׁאֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים אֶלָּא בְּמִלּוּי הַלְּבָנָה, אֵין זֶה בִּכְלַל מְנַחֵשׁ וּמְעוֹנֵן, שֶׁאֵין עוֹשִׂין זֹאת אֶלָּא לְסִימָן טוֹב, כְּדֶרֶךְ שֶׁמּוֹשְׁחִין אֶת הַמְּלָכִים עַל הַמַּעְיָן לְסִימָן שֶׁתִּמָּשֵׁךְ מַלְכוּתָם, כֵּן עוֹשִׂין לְסִימָן טוֹב כְּמוֹ שֶׁהַלְּבָנָה הוֹלֶכֶת וּמִתְמַלֵּאת. וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְעַכֵּב אֶת הַנִּשּׂוּאִין בִּשְׁבִיל זֶה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לַעֲשׂוֹת חֻפַּת נִדָּה בַּעֲבוּר זֶה. וְכֵן נוֹהֲגִין לְהַתְחִיל לִלְמֹד בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין שֶׁאֵין מַתְחִילִין בַּשֵּׁנִי וּבָרְבִיעִי, יֵשׁ מַתִּירִין גַּם כֵּן.

עוֹד אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה אֵיזֶהוּ מְעוֹנֵן, זֶה הָאוֹחֵז אֶת הָעֵינַיִם. פֵּרוּשׁ, שֶׁהוּא כְּאִלּוּ אוֹחֵז עֵינֵי בְּנֵי אָדָם וְסוֹגְרָן, שֶׁהוּא מַטְעֶה אוֹתָן, שֶׁנִּדְמֶה לָהֶם כְּאִלּוּ עוֹשֶׂה דְּבָרִים נִפְלָאִים חוּץ מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, וּבֶאֱמֶת אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם, אֶלָּא בְּקַלּוּת יָדָיו וּבְתַחְבּוּלוֹת הוּא מַטְעֶה אוֹתָן. וְהַבַּדְחָנִין שֶׁעוֹשִׂין כְּמַעֲשִׂים אֵלּוּ בַּחֲתֻנּוֹת, עוֹבְרִים בְּלָאו. וְהַמְצַוֶּה לַעֲשׂוֹתָן, עוֹבֵר עַל לִפְנֵי עִוֵּר. וְלָכֵן מִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ לִמְחוֹת, מִחֲיָב לִמְחוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לְהִסְתַּכֵּל וְלִרְאוֹתָן. אֲבָל אִם נָכְרִי עוֹשֶׂה כֵּן, מֻתָּר לִרְאוֹת.

אָסוּר לִדְרוֹשׁ בִּמְכַשְּׁפִים אֶלָּא בִּמְקוֹם סַכָּנַת נְפָשׁוֹת, אוֹ אִם בָּא לוֹ אֵיזֶה חֳלִי עַל יְדֵי כִּשּׁוּף אוֹ מִקֶּרֶה וְרוּחַ רָעָה, מֻתָּר לְהִתְרַפְּאוֹת עַל יְדֵי מְכַשֵּׁף גּוֹי.